

ROZHODOVÁNÍ O POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ

LUKÁŠ POTĚŠIL - FILIP RIGEL

Masaryk University, Faculty of Law, the Czech Republic - The Supreme Administrative
Court of the Czech Republic

Abstract in original language:

Příspěvek se zabývá problematikou ústavně zaručeného práva na informace. Zaměřuje se na procedurální aspekty poskytování informací. Věnuje se otázce povinných subjektů, které mají povinnost požadované informace poskytnout, ledaže jde o stanovenou výjimku. V případě neposkytnutí informací připadají v úvahu instituty fikce negativního rozhodnutí, nebo stížnost na nečinnost povinného subjektu. V příspěvku jsou zmíněny jak závěry teorie správního práva, tak i relevantní judikatury.

Key words in original language:

Právo na informace, povinný subjekt, veřejná správa, fikce negativního rozhodnutí, stížnost na nečinnost, správní soudnictví.

Abstract:

The contribution deals with constitutionally guaranteed right to information. It focuses on the procedural aspects of information providing process. It looks at the issue of mandatory bodies who have an obligation to provide the requested information, unless the terms of the exemption provided. In the absence of information would fall under the institutes of fiction negative decision, or the complaint. The conclusions of the theory of administrative law and relevant case law are mentioned as well.

Key words:

Right to information, mandatory subject, public administration, fiction of negative decision, complaint, administrative justice.

Problematika svobodného přístupu k informacím má poměrně široké a významné zakotvení. V ústavní a mezinárodněprávní rovině je právo na informace zachyceno zejm. v soft-law dokumentech Rady Evropy,¹ rámcové tzv. Aarhuské úmluvě,² aktech komunitárního práva³ nebo příslušných ustanoveních Listiny základních práv a svobod.⁴ Z obsahu naznačených

¹ Srov. Doporučení R (81)19 o přístupu k informacím v držení veřejných orgánů, Doporučení R (91)10 o sdělování osobních údajů v držení veřejných orgánů třetím osobám nebo Doporučení (2007)7 o dobré veřejné správě.

² Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 124/2004 Sb. m. s.

³ Směrnice Rady a Evropského parlamentu č. 2003/4/ES o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí, Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2003/98/ES o opakovaném použití informací veřejného sektoru.

⁴ Podle čl. 17 odst. 1 je zaručeno právo na informace. Podle čl. 17 odst. 5 jsou státní orgány a orgány územní samosprávy povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon. Podle čl. 10 odst. 3 má každý právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě. Zatímco uvedených práv se lze domáhat přímo s odkazem na Listinu

pramenů právní úpravy na úrovni mezinárodněprávní a ústavněprávní jednoznačně vyplývá, že právo na informace není bezbřehé (ostatně jako naprostá většina práv) a má své limity, které představuje především ochrana soukromí a osobních údajů. Zcela zřetelné to je na právní úpravě pocházející z Rady Evropy. Předmětné dokumenty se nejprve zabývaly otázkou práva na informace a jejich poskytování jako takovému, přičemž ochrana soukromí nastoupila jako regulativ tohoto práva až později. Listina základních práv a svobod, stejně jako recentní dokumenty, již pojímají právo na informace a ochranu soukromí ve svých textech současně.

Právo na informace je ve světle zmiňovaných textů právem politickým. Takto pojmenovaná práva (a svobody) obsahuje oddíl druhé hlavy Listiny základních práv a svobod. V jeho systematice je na prvním místě uvedena svoboda projevu a právo na informace. Bez fungování těchto principů by totiž ani další politická práva neměla smysl. Systematické zařazení obecného přístupu k informacím má i další důležitý aspekt – vždy je totiž třeba přihlídnout k čl. 22 Listiny základních práv a svobod, který klade na všechny složky moci v oblasti politických práv určité nároky. Z uvedených ustanovení a smyslu tohoto práva je třeba vyjít při výkladu některých nejasných ustanovení zákona.

Základní prameny právní úpravy na zákonné úrovni představují zejména dva předpisy, které realizují jednak specifické právo na informace o životním prostředí a dále obecnější právo na informace jako takové.⁵ Předmětná právní úprava je obsažena v pramenech (zejména) správního práva. To je dáno skutečností, že je to právě veřejná správa, se kterou je problematika práva na informace a poskytování informací nejvíce spojena. Svobodný přístup k informacím je přitom významnou zárukou zákonnosti a kontrolním mechanismem nejen ve veřejné správě, ale v moderním demokratickém právním státě vůbec. Tyto závěry potvrdila i judikatura, která v daném smyslu k právu na informace přistupuje.⁶ V tomto ohledu je tak vyjádřen požadavek transparentnosti a otevřenosti veřejné správy, který je imanentně spojen s tzv. principem dobré správy, jako kvalitativního regulativu tzv. správní činnosti.

Stěžejní právní úpravu a zákonnou realizaci výše uvedených práv na informace představuje zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Je přitom poněkud paradoxní, že zákonodárce nejprve šel cestou specifické a užší právní úpravy práva na informace, kterou posléze doplnil úpravou komplexnější.⁷ Zmíněné zákony byly původně koncipovány, až na dílčí odlišnosti, shodně a byly postaveny na

základních práv a svobod, podle jejího čl. 41 se však práva na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů podle čl. 35 odst. 2 lze domáhat pouze v mezích zákona, které toto ustanovení provádějí.

⁵ S ohledem na výše uvedené je třeba mezi prameny právní úpravy doplnit zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ Srov. kupř. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2007, č. j. 3 Ads 33/2006-67, publikovaný pod č. 1272/2007 Sb. NSS.

⁷ Zcela záměrně neužíváme pojmy „obecná“ a „zvláštní“ právní úprava, neboť mezi oběma zákony není vztah subsidiarity. Zákon č. 106/1999 Sb. proto nepředstavuje *lex generalis* vůči zákonu č. 123/1998 Sb., neboť oba zákony nemají společný předmět a právní úprava v nich obsažená je vzájemně nezávislá. Tento závěr ostatně plně podporuje znění § 2 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb. Přesto se lze setkat se závěry opačnými. K tomu srov. Damohorský, M. a kol. *Právo životního prostředí*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, s. 206.

podobných základech a institutech. Upravují proces poskytování informací, a to buďto cestou zveřejňování informací (aktivní zpřístupňování) nebo poskytování informací na základě podané žádosti (pasivní zpřístupňování). Oba jsou založeny na zásadě, že se poskytují všechny informace, které nejsou výslovně z poskytnutí vyloučeny.

Jde-li o situaci, kdy je informace poskytována (což se děje na základě žádosti), pak je třeba poukázat na skutečnost, že na toto podání jsou z procesního hlediska kladeny jisté nároky. Podle zákona č. 106/1999 Sb. lze žádost podat ústně nebo písemně, a to i prostřednictvím sítě nebo služby elektronických komunikací. V situaci, kdy ovšem nedostane žadatel na ústní žádost žádnou informaci, musí své podání učinit písemně (tento způsob je oboustranně průkaznější). Žádost nemusí být odůvodněna. Obdobné požadavky stanoví i zákon č. 123/1998 Sb.

Žádost je podána dnem, kdy ji obdržel povinný subjekt. Srozumitelný je požadavek zákona č. 123/1998 Sb., podle něhož žádost musí obsahovat identifikaci toho, kdo ji podal. Výrazně podrobněji totéž říká i zákon č. 106/1999 Sb. ve svém § 14 odst. 2. Lze pochopit úmysl zákonodárce, aby žádosti nebyly podávány anonymně. Jen stěží ovšem chápeme požadavek na to, aby v žádosti fyzické osoby bylo nutné uvádět datum narození. Pokud tento údaj bude absentovat, nebrání to postupu při vyřizování žádosti, a tedy informace – je-li na ni nárok – musí být poskytnuta.

Další požadavek zákona č. 106/1999 Sb., který může způsobovat jisté potíže, plyne z ustanovení § 14 odst. 2, dle něhož mj. ze žádosti musí být zřejmé, že se žadatel domáhá poskytnutí informace ve smyslu tohoto zákona. Pokud to zřejmé není, nejde vůbec o žádost, a tedy na ni nemusí být vůbec reagováno. Domníváme se, že řečené ustanovení je třeba vykládat tak, že je potřeba, aby ze žádosti alespoň implicitně vyplývalo, že je podávána v režimu uvedeného zákona.⁸ Jistě není třeba, aby žádost nutně musela výslovně obsahovat formulku typu: „Žádost podávám podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.“ Je ovšem třeba si uvědomit, že významný rozměr práva na informace tkví v jeho kontrolní funkci. Povinnému subjektu se nemusí vždy hodit informaci poskytnout. Proto by měl zákon obsahovat co nejméně sporných ustanovení, dávajících povinným subjektům do rukou možnost obstrukcí, které by formálně mohly odůvodňovat jim se hodícím výkladem některých ustanovení zákona.

Žádost musí být konkrétní, srozumitelná a musí z ní být patrné, jaká informace je požadována. Pokud tomu tak není, je žadatel vyzván k jejímu upřesnění (ve lhůtě sedmi dnů podle zákona č. 106/1999 Sb. a ve lhůtě patnácti dnů podle zákona č. 123/1998 Sb.). Není-li žádost o informaci upřesněna do třiceti dnů, povinný subjekt rozhodne o odmítnutí žádosti. Není-li žádost o informaci o životním prostředí upřesněna do patnácti dnů, má se za to, že od ní žadatel upustil. Zvláštní úprava je stanovena i v případech, kdy je žádost podána nepříslušnému subjektu. V takovém případě povinný subjekt žádost odloží a žadatele o tom s odůvodněním ve lhůtě sedmi dnů zpraví. V případě žádosti o informaci týkající se životního prostředí je stanoven postup jiný. V takové situaci je potřeba žadateli sdělit neprodleně (nejdéle ve lhůtě patnácti dní), že požadovaná informace nemůže být poskytnuta. Pokud je

⁸ Srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2006, č. j. 8 As 34/2005-76, nebo ze dne 28. 3. 2008, č. j. 3 As 13/2007.

ovšem dotazovanému subjektu známo, který povinný subjekt má požadovanou informaci k dispozici, postoupí mu žádost a uvědomí o tom žadatele.

Právo na informace je právem nárokovým. Povinné subjekty proto mají ze zákona povinnost požadované informace poskytnout, ledaže jde o některou z taxativně stanovených výjimek, kdy k jejímu poskytnutí nedojde. Nelze tak poskytovat informace, které jsou předmětem průmyslového vlastnictví, utajované informace, obchodní tajemství,⁹ data o trestních řízeních, informace, které by zasáhly do autorského práva, údaje týkající se majetkových poměrů těch, kteří nejsou povinnými subjekty apod. Podle zákona č. 123/1998 Sb. může být informace odepřena také v situaci, kdy by její zpřístupnění mohlo mít negativní dopad na životní prostředí v místech, kterých se informace týká. Informace týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje poskytne povinný subjekt jen v souladu s právními předpisy upravujícími jejich ochranu. Ve všech výše uvedených případech jsou kladeny zvýšené požadavky na kvalitu odůvodnění toho, proč informace nebyla poskytnuta vůbec či proč byla poskytnuta jen zčásti. Je třeba také mít na paměti, že všechna omezení práva na informace provede povinný subjekt tak, že poskytne požadované informace s výjimkou těch, o nichž to stanoví zákon. Právo odepřít informaci trvá pouze po dobu, po kterou trvá i důvod odepření.

Na tomto místě je třeba poznamenat, že vedle obou „informačních zákonů“ existuje ještě celá řada právních úprav, podle nichž se postupuje v případech, kdy žadatel žádá o poskytnutí specifických informací. V daném ohledu je třeba vždy nutně zkoumat, zda se jedná o úpravy natolik komplexní, aby vyloučily použití zmíněných informačních zákonů.¹⁰ Zvláštní zákon musí zejm. stanovit specificky způsob podávání a vyřizování žádostí, poskytování informací, počítání lhůt, podávání opravných prostředků apod.

Povinné subjekty, které jsou definovány v § 2 odst. 1, 2 zákona č. 106/1999 Sb. a § 2 písm. b) zákona č. 123/1998 Sb., vedou rozhodovací proces¹¹ v nejširším slova smyslu, v němž posuzují podanou žádost a rozhodují, zda informace poskytnou, či nikoliv. Pokud dospějí k závěru, že jde o taxativně stanovené výjimky, rozhodnutím poskytnutí informace odepřou (v režimu zákona č. 123/1998 Sb.), či odmítnou (v režimu zákona č. 106/1999 Sb.). Ohledně užívaných pojmů v případě negativních rozhodnutí při poskytování informací, je třeba učinit kritickou poznámku nad jejich nejednotností. Navíc, institut odmítnutí má v procesním právu zcela jiný význam a účel,¹² proto se domníváme, že správnější je pojem „odepření“, neboť i v gramatickém významu lépe postihuje předmětnou skutečnost. Pokud však povinné subjekty v rámci rozhodovacího procesu dojdou k závěru, že se nejedná o stanovenou výlukou z poskytnutí informace, jsou povinny informaci ve stanovených lhůtách (a to opět rozdílně

⁹ K tomu blíže viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2007, č. j. 2 As 27/2007-87.

¹⁰ Jedná se kupř. o úpravu nahlížení do správního spisu (blíže viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 As 38/2007-78) či poskytování údajů z katastru nemovitostí.

¹¹ Rozhodovacím procesem rozumíme myšlenkou činnost konkrétní úřední osoby, která posuzuje podanou žádost z hlediska poskytnutí, či neposkytnutí informace. K vlastnímu rozhodování jako takovému srov. Skulová, S. Rozhodování ve veřejné správě. Brno: Masarykova univerzita, 1996, 173 s.

¹² Podle procesních předpisů, jako je kupř. o. s. ř., s. ř. s., nebo správní řád platí, že odmítnutí návrhu představuje jeho nemeritorní vyřízení a představuje toliko procesní úkon, v němž se posuzuje splnění základních zákonných náležitostí návrhu.

dlouhých) požadovanou informaci poskytnout. Vycházejíce z nauky o formách činnosti veřejné správy a správních orgánů bychom mohli tuto činnost charakterizovat jako tzv. jiný úkon, zcela konkrétně pak jako sdělení.¹³ Sdělení je proto určitým nosičem požadovaných informací.

Informace mají být poskytovány bez zbytečného odkladu, nejdéle ve lhůtě patnácti dnů (podle zákona č. 106/1999 Sb.) ode dne podání žádosti či ode dne jejího doplnění či upřesnění, resp. třiceti dnů (podle zákona č. 123/1998 Sb.). Ze závažných důvodů či kvůli zvláštním okolnostem může povinný subjekt tuto lhůtu prodloužit a vyrozumět o tom žadatele ještě ve lhůtě základní. Lhůtu k poskytnutí informace lze prodloužit nejvíce o dalších třicet dní, je-li žádáno o informaci ohledně životního prostředí, resp. o deset dnů v případě žádosti podle zákona č. 106/1999 Sb.

Pro žadatele o poskytnutí informace je negativní druhá možnost, kdy buďto ve stanovených lhůtách k poskytnutí požadovaných informací nedojde vůbec, popřípadě je ve lhůtě vydáno rozhodnutí, kterým povinný subjekt žádosti o poskytnutí informace (byť jen zčásti) nevyhoví, tj. odepře zpřístupnit informaci (§ 9 zákona č. 123/1998 Sb.), nebo odmítne žádost (§ 15 zákona č. 106/1999 Sb.). Oba informační zákony stojí na pravidle, že informace se poskytují přímo (sdělují se žadateli) a pokud k jejich poskytnutí nedojde, vydává povinný subjekt rozhodnutí.

Vlivem zákona č. 61/2006 Sb. došlo v zákoně č. 106/1999 Sb. k poměrně zásadním koncepčním změnám, na které poukazujeme níže. Jak jsme již uvedli, byly oba „informační zákony“ koncipovány víceméně podobně. Kromě zmíněné zásady poskytování informací vycházely z institutu fiktivního negativního rozhodnutí. Jeho podstata vychází z toho, že v případě nečinnosti povinného subjektu v rámci lhůty pro poskytnutí informace nastává fikce vydání negativního rozhodnutí. Jak stanoví § 9 odst. 3 zákona č. 123/1998 Sb., jestliže povinný subjekt ve stanovené lhůtě neposkytl informace, či nevydal rozhodnutí, má se za to, že rozhodl informace odepřít. Tato koncepce byla zákonodárcem zvolena zcela záměrně, neboť umožňovala řešit situace, kdy povinnému subjektu uplynula lhůta k poskytnutí informace a současně i lhůta k vydání negativního rozhodnutí. S ohledem na zásadu svobodného přístupu k informacím šel zákonodárce touto cestou, která je in favorem žadatele a ve svém důsledku není restriktivní vůči právu na informace. O tom, že fikce může být vhodným řešením nežádoucí nečinnosti¹⁴ orgánů veřejné správy, pojednává teorie správního práva.

V důsledku výše uvedené novely se však s institutem fiktivního negativního rozhodnutí setkáme již jen v zákoně č. 123/1998 Sb. V zákoně č. 106/1999 Sb. je zvolena koncepce nečinnosti. Podle § 16a odst. 1 písm. b) a odst. 3 písm. b) uvedeného zákona lze podat stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace. Tu lze podat nejen tehdy, kdy je povinný

¹³ Ačkoliv právní úprava procesu vydávání těchto tzv. jiných úkonů je obsažena v části čtvrté správního řádu, v případě poskytování informací podle obou „informačních zákonů“ se však podle správního řádu nepostupuje. Uvedený pojem proto používáme pro lepší názornost procesu poskytování informací.

¹⁴ K tomu blíže srov. Svoboda, P. Fikce správního aktu, devoluce a podobné právní instituty – recept proti průtahům ve správním řízení? Správní právo č. 1/1999, s. 276 - 288; nebo Košičiarová, S. Fikcia negatívneho správneho aktu – nástroj ochrany žiadateľa o prístupnenie informácií o životnom prostredí? In. Aktuální otázky práva životního prostředí. Ed. Průchová, I. Masarykova univerzita, Brno, 2005, s. 37 -48.

subjekt nějakým způsobem nečinný, ale též tehdy, když nesouhlasí s výší úhrady či odměny související s poskytnutím informace (oba „informační zákony“ vycházejí z principu, že povinné subjekty mohou žádat pouze úhradu nákladů souvisejících s pořizováním kopií, opatřením technických nosičů dat a odesláním informací žadateli). Z předmětného ustanovení je zřejmá silná inspirace § 80 správního řádu a ochranou před nečinností. Tomu odpovídá i oprávnění nadřízeného orgánu podle § 16a odst. 6 téhož zákona.

Stížnost podle § 16a je třeba podat (písemně nebo ústně) u povinného subjektu. O stížnosti rozhoduje nadřízený orgán (výjimkou z tohoto principu je jakási obdoba autoremedury). Pokud jde o stížnost na nečinnost, nadřízený orgán přezkoumá postup povinného subjektu a jeho postup může potvrdit. Pokud tak neučiní, buď věc vyřídí sám (tento postup nelze použít vůči orgánům územních samosprávných celků při výkonu samostatné působnosti, neboť by šlo o nepřípustný zásah do jejich práva na samosprávu), anebo povinnému subjektu přikáže, aby ve stanovené lhůtě (maximálně však patnáctidenní) ode dne doručení rozhodnutí nadřízeného orgánu sám věc vyřídil. Nadřízený správní orgán rozhodne o stížnosti v patnáctidenní lhůtě ode dne předložení stížnosti. Proti jeho rozhodnutí se nelze odvolat.

Opravné prostředky existují i v situaci, kdy povinný subjekt činný je, avšak žádosti v plném rozsahu nevyhoví. Zákon č. 123/1998 Sb. sice nestanoví, že se lze proti prvostupňovému rozhodnutí odvolat, nicméně odkazuje na správní řád, jehož ustanovení o odvolacím řízení se tak použijí podřízeně. Zákon č. 106/1999 Sb. pak obsahuje v § 16 vlastní úpravu odvolání. Povinný subjekt předloží odvolání spolu se spisovým materiálem nadřízenému orgánu v patnáctidenní lhůtě ode dne doručení odvolání. Nadřízený orgán rozhodne o odvolání rovněž v patnáctidenní lhůtě, počítané ode dne předložení odvolání. Je-li podáván rozklad, započítávají se do patnáctidenní lhůty toliko pracovní dny (reálně tak je lhůta delší).

Využití uvedených opravných prostředků je vždy nezbytné k tomu, aby ve věci mohla být podána žaloba ve správním soudnictví. Podle povahy věci v úvahu připadá žaloba proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. nebo žaloba na ochranu proti nečinnosti správního orgánu ve smyslu § 79 a násl. s. ř. s. Při soudním přezkumu rozhodnutí o odvolání podle zákona č. 106/1999 Sb. soud přezkoumá, zda jsou dány důvody pro odmítnutí žádosti. Nejsou-li takové důvody dány, správní soud zruší rozhodnutí o odvolání a rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti a povinnému subjektu nařídí požadované informace poskytnout. V dalším se soudní přezkum řídí soudním řádem správním. Stranou příspěvku ponecháváme, nakolik je vhodné, aby soud měl pravomoc nařizovat poskytnutí požadovaných informací.

Další oblastí, kterou bychom chtěli demonstrovat problematičnost obou právních úprav, resp. dnes toliko jen zákona č. 123/1998 Sb., je soudní ochrana v případě tzv. fiktivních negativních rozhodnutí. V situaci, kdy žadateli ve lhůtě informace není poskytnuta, nastává ze zákona fikce negativního rozhodnutí. Vůči němu jsou přípustné opravné prostředky. Nadřízený správní orgán je povinen o nich opětovně ve stanovených lhůtách rozhodnout, přičemž pokud tak neučiní, nastává opět fikce negativního rozhodnutí s tím, že byl opravný prostředek zamítnut.¹⁵ Judikatura se proto nutně musela vypořádat i s touto otázkou. Podle ní

¹⁵ Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2003, č. j. 6 A 125/2000-45, nebo rozsudek ze dne 11. 3. 2008, č. j. 1 As 15/2008-61.

je takové rozhodnutí nepřezkoumatelné, a proto je třeba jej zrušit.¹⁶ Je to poměrně logický důsledek skutečnosti, že fakticky přezkoumávat není co, když rozhodnutí chybí. Nadále je tento postup možný pouze v případě zákona č. 123/1998 Sb.

Celkově tak lze shrnout, že oba „informační zákony“ mají více rozdílů než shod. Může jít o odlišnosti koncepční (jako v případě fikce zamítavého rozhodnutí) nebo víceméně detailní (jako v případě rozdílně upravených lhůt k některým obdobným úkonům). Co se týče procesu podávání žádosti, považujeme za „uživatelsky komfortnější“ zákon č. 123/1998 Sb. Jeho ustanovení jsou v tomto směru jednodušší a na žadatele a jeho žádost kladou méně formálních požadavků. Rozdíly v obou zmiňovaných úpravách jsou nedůvodné, nežádoucí, matoucí a volají po unifikaci. Důvody, které vedly zákonodárce k tomu, že oba zákony existují paralelně, je nutno spatřovat patrně v tom, že oba dva vycházejí ze dvou rozličných ustanovení Listiny základních práv a svobod. To samo o sobě ovšem ještě neznamená, že tyto právní úpravy musejí nutně vycházet z rozdílných pozic.

Literature:

- Damohorský, M. et al: Právo životního prostředí, Praha: C. H. Beck, 2003, 511 s., ISBN 80-7179-747-2
- Košičiarová, S.: Fikcia negatívneho správneho aktu – nástroj ochrany žiadateľa o sprístupnenie informácií o životnom prostredí. In Průchová, I. ed.: Aktuální otázky práva životního prostředí, Brno: Masarykova univerzita, 2005
- Průcha, P.: Správní právo. Obecná část. 7., doplněné a aktualizované vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2007, 418 s., ISBN 978-80-210-4276-6
- Rigel, F.: Poskytování soudních rozhodnutí prostřednictvím zákona o svobodném přístupu k informacím. Jurisprudence č. 4/2008, s. 3-8
- Skulová, S.: Rozhodování ve veřejné správě, Brno: Masarykova univerzita, 1996, 173 s., ISBN 80-210-1458-X
- Svoboda, P.: Fikce správního aktu, devoluce a podobné právní instituty – recept proti průtahům ve správním řízení? Správní právo č. 1/1999, s. 276-288

Reviewer:

Soňa Skulová

Contact – email:

LPotesil@seznam.cz - Filip.Rigel@nssoud.cz

¹⁶ Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2003, č. j. 6 A 78/2002-39, publikovaný pod č. 202/2004 Sb. NSS.